Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Якби ти знав,
як много важить слово
Одне сердечне,
теплеє слівце!
Глибокі рани серця
як чудово
Вигоює – якби ти знав отсе!

Іван ФРАНКО

14 (588)
7 квітня
2016 р.

Тижневик “Галицька Просвіта” * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма “ЛІК” * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ “Ідея Банк” МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

СЛОВО ПРО СЛОВО

Нещодавно зайшов у гості до знайомих, які живуть у новобудові по вулиці Тролейбусній в Івано-Франківську. Піднімаюсь ліфтом. І враз, як у столичному метро, з динаміка сталевим голосом якась пані повідомляє: «Восьмой етаж». Дивина. Ще недавно ліфт просто піднімав мешканців на той чи інший поверх, а відтепер ще й заговорив. На яку ж то висоту піднявся ліфтсервіс! Але чому російською? Чому бодай не англійською. Адже Президент оголосив 2016-ий – роком англійської мови. Невже «русскій мір» дістався і нас. Уявляєте, скількох людей цілодобово він зомбує на «общєпонятном»?

Та що тут дивуватись. Перед тим дзвонив стаціонарним телефоном. І подібна пані вже із «Укртелекому» строго повідомила: «Соєдінєніє установлєно. Ждітє!» А перед тим дивився «ящик». Який канал не включиш, на кожному – безкінечно дискутують «Штепсель» і «Тарапунька». А «112 канал» узагалі вечірню найрейтинґовішу програму взявся вести російською, не кажучи вже про «NEWS ONE», який напевно за задумом і був російським. А перед тим їхав маршруткою, і водій крутив російську попсу... І проїжджали ми повз вітрини, писані латиною...

Що тут сказати... Може, небавом Путін візьметься і нас захищати! Прикро. Прикро за Україну, яка і на 25-му році Незалежності так і залишається в російському духовному полоні. За ці роки жодний із Президентів так і не оголосив жодного року – роком українізації.

Свого часу писав я дипломну роботу про нариси в газеті «Вісті ВУЦВК (Всеукраїнського центрального виконавчого комітету)» в 1920–1925 роках. Попри те, що столицею був Харків, влада з усією рішучістю здійснювала українізацію: друкувалися українські технічні словники, про важливість вивчення й використання української мови йшлося у виступах вчених, інженерів, письменників, вчителів, велася боротьба з російськомовною рекламою і вивісками, всі партійні, службовці, кондуктори, касири й інші працівники сервісу зобов’язані були вживати українську мову. Гасло «Геть від Москви!» втілювалось у життя безкомпромісно.

Скажімо, у цій же газеті повідомлення з Москви про виступ голови раднаркому Володимира Ульянова-Леніна «Чергові завдання радянської влади» газета подала аж на 5-ій сторінці аж кількома рядками. І то після повідомлень із Берліна, Лондона, Вашинґтона, Парижа. Чи не тому, перелякавшись українізації, Москва у кінці двадцятих почала таку шалену жорстоку війну з національним ухилом в Україні.

І, як бачимо, не припиняє її донині. І фронт цієї війни проходить не лише на сході, на кривавому Донбасі. А й через серця і душі кожного українця, через слово, через мову. І від перемоги на ньому наше майбутнє залежить, може, навіть більше, ніж на фронті військовому.

Оскільки, попри десятки звернень до Президента щодо захисту державної мови, послань до Верховної Ради щодо ухвалення нового мовного Закону чи бодай відміни сумнозвісного Закону Ка–Ка, ніщо не змінюється, а мовна ситуація лише погіршується. Мусимо діяти самі. Кожен на своєму місці. Мешканці тієї багатоповерхівки в обласному центрі, а вона не одна напевно, мали б давно звернутись до влади з приводу «тихої русифікації» їхніх місць проживання. Як і обурюватись транслюванням російської попси в маршрутках, чи отого «соєдінєніє установлєно» в телефоні.

«Просвіта» нещодавно провела круглий стіл із проблем мови. За сприяння влади в Народному домі має відбутися зустріч із перевізниками з розв’язання означеної ситуації. А «Галицька Просвіта» присвячує нинішнє число питанням і проблемам державної української мови в Україні. Долучайтесь і ви, шановні, до архіважливої справи.

Богдан ВІВЧАР

ЖИТТЯ ЯК Є

Хай нас з’єднає залізниця

Громадські активісти Івано-Франківська і Краматорська виступили зі зверненням до «Укрзалізниці». А саме – з проханням запровадити прямий потяг Івано-Франківськ–Костянтинівка. На думку активістів, такий маршрут може суттєво допомогти у налагодженні дружніх зв’язків між жителями східних і західних областей.

«Громадські активісти Івано-Франківська та Краматорська, реалізуючи спільні проекти, зіштовхнулися з проблемою відсутності прямого залізничного сполучення між Івано-Франківською областю і Донбасом. Це суттєво гальмує рух до об’єднання країни й унеможливлює налагодження ефективної комунікації між заходом і сходом. Поїздки є обтяжливими не лише з точки зору витраченого часу на дорогу, але й коштів. Наприклад, один із учасників нашого проекту, скориставшись послугами залізниці в напрямку Краматорськ–Івано-Франківськ, витратив в обидва боки 1985 грн. До того ж, він їхав із сином, відповідно, сума подвоїлась. Про яку комунікацію чи подолання стереотипів може йтися, якщо вартість дороги є вищою за прожитковий мінімум? Це, без перебільшення, катастрофічна ситуація! За статистикою, близько 70 відсотків наших співгромадян не виїжджали за межі своєї області. Саме звідси нерозуміння і недовіра між населенням різних реґіонів. Війна на Донбасі стала можливою, зокрема, і через соціальну ізольованість українців. Наша ініціатива щодо започаткування руху побратимства міст всередині країни (як на офіційному рівні, так і з широким залученням громадськості) надалі матиме продовження,– естафета передаватиметься іншим містам. Віримо, що завдяки тісним міжособистісним зв’язкам українці розбудують міцну дружню країну. На нашу думку, суттєвим кроком у цьому напрямку може стати запуск прямого потяга Івано-Франківськ–Костянтинівка. Сподіваємось, як і ми, «Львівська залізниця» зацікавлена вирішити проблему з транспортним сполученням. Це не тільки полегшить пересування переселенців, військових, волонтерів, бізнесменів, студентів, туристів, але й змінить ситуацію в бік формування українців як монолітної нації», – йдеться у зверненні до залізниці.

Спів – це серйозно

Глядачі головного вокального проекту країни «Голос країни-6» мали змогу послухати 20-річну дівчину з Івано-Франківщини – Христину Олексин зі с. Старий Лисець Тисменицького району.

На «сліпих прослуховуваннях» судді до останку сумнівалися, але під кінець виступу Христини Іван Дорн взяв її у свою команду.

Напередодні виступу Христина розповіла, що співає з дитинства, багато друзів казали їй та батькам, аби вона зайнялася серйознішою справою, але дівчина надалі співала.

«Сцена – мій другий дім і я там маю бути. Я хочу, щоб моя мрія здійснилася і я заспівала з великої сцени», – каже Христина Олексин.

Дівчина у конкурсі виконала пісню «Empire». Тисменичанка раніше брала часть у шоу «Х-фактор».

А ще в «Голосі країни» виступила Іванна Червінська з Печеніжина.

Дівчина вразила приємним і ніжним голосом двох із чотирьох суддів проекту – Тіну Кароль і Святослава Вакарчука. Заспівала учасниця українську народну пісню «Летів пташок». Ведучий проекту назвав Іванку «карпатською мавкою».

Тіна Кароль і Святослав Вакарчук вподобали виконання дівчини, слухаючи тільки її голос. Третій суддя Іван Дорн відзначив легкість і красу виконання співачки.

А Святослав Вакарчук акцентував не тільки на голосі, але й на кольорі сукні виконавиці. Саме бірюзовий – його улюблений.

Кожного вокаліста на «Голос країни» привели свої мотиви, але для всіх цей проект – шлях до мрії або великої мети. Так, для Іванки є головним популяризувати українську народну пісню й переконати багатьох, що з нею можна йти далі.

Іванна Червінська обрала для себе команду лідера гурту «Океан Ельзи».

Милостиню – потребуючим

«Карітас» Коломийсько-Чернівецької єпархії запускає проект «Великодня милостиня для потребуючих». Метою є допомога найбіднішим людям, котрі відвідують благодійну їдальню.

– Благодійна їдальня в нашому фонді діє з 2002 року. Відтоді ми надали понад 150 000 благодійних обідів для безхатченків, людей у тяжкому матеріальному становищі, а також людей з обмеженими фізичними можливостями й потребуючих дітей, – розповіла Валерія Сулима з прес-служби «Карітасу».

За її словами, їдальня функціонує за рахунок доброчинних пожертв, яких зараз дуже мало. Коли під час посту відмовитеся від алкоголю, солодощів, чи інших приємностей, то зможете вкинути кошти до скриньки і цим самим допомогти конкретним людям, просять волонтери. Ваших 5 гривень щоденної пожертви допоможуть забезпечити обідом одну особу на день.

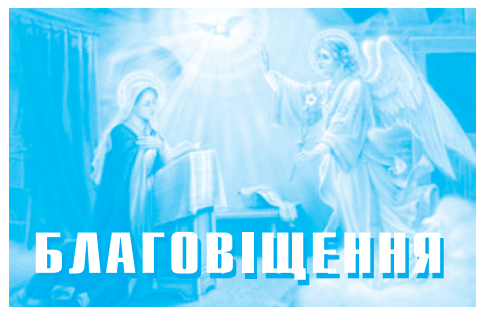
– Тож, ми просимо вашої допомоги, з надією, що доброта вашого серця вилється в допомогу найбільш незахищеним людям, – каже Валерія Сулима.

Причетність

Калуський храм святого Андрія Первозванного в Калуші отримав у дар неоціненний подарунок – частинку Чесного і Животворного Хреста Господнього. Частинку хреста передано з Рима, де знаходиться Апостольський престіл, інформують «Вікна».

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Передплачуйте газету
«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ
(без оплати оформлення):
на місяць – 5,00 грн., на півроку – 30,00 грн.,
на рік – 60,00 грн.

ДУХОВНІ РОЗДУМИ

Любов – корінь, основа й вершина всіх чеснот і доброчинностей (згідно з наукою Євангелія). А без неї вони нічого не варті. Можна ж, наприклад, робити діла милосердя без щирості, співчуття і співстраждання заради того, щоби виглядати добрими, або щоби ті, що просять, так би мовити, відчепилися. І все це свідчитиме про наше лукавство і дволичність. Таку фальшиву доброчинність, гідну зневаги й осуду, викривав св. ап. Павло, кажучи: «Якби я роздав бідним усе, що маю, та якби віддав моє тіло на спалення, але не мав любові, то я не мав би жодної користі».

Особливі й дуже важливі для високого духовного життя взаємовідносини між чеснотами любові та смирення. Заради спасіння вони одна без одної неможливі. Тож досконале смирення – це досконала любов. І навпаки, досконала любов – це досконале смирення.

Тому відповідь Діви Марії Божому посланцеві на його Добру Вістку про народження від Неї Сина Божого у словах: «Ось я Господня слугиня: нехай зі мною станеться по твоєму слову!» – якраз і свідчать про ці (як і всі інші) чесноти, якими досконало володіла й жила Божа Обраниця. І завдяки цьому Вона з найбільшої любові цілковито підкорилася святій волі Небесного Отця і сповнила її до кінця.

«Бог гордим противиться, а смиренним дає благодать», – повторюють старозавітну мудрість царя Соломона у своїх листах св. апп. Петро і Яків. Великі святі вчителі духовного життя навчали, щоби здобути смирення, необхідно побороти в собі гординю, яка проявляється у зневазі до ближніх, висміюванні (в очі й поза очі) інших, вивищенні над усіма, зарозумілості, зухвальстві, нахабстві, грубості, непошануванні старших і непокорі владі, невірстві, хулі, єресі, марнославстві, славолюбстві, вихвалянні, лукавстві, лицемірстві, самовиправданні, заздрості, облесливості (підлабузництві), самовпевненості, лестощах...

Чимало аскетів у нелегкій боротьбі з гріхами, пристрастями, спокусами й гріхами здобували спасенну чистоту смирення. І тоді такою великою мірою в них і через них діяла сила Божа, що й навіть демони їх боялися. Ось як це підтверджує одна з багатьох історій.

Якось відомий авва Макарій Великий, якого за його святість, прозорливість і дари чудотворення називали земним богом, ніс із гори гілля до своєї келії. Дорогою святого зустрів диявол із серпом у руці й хотів штовхнути його на землю, але не зміг. Тоді говорить йому: «Велика в тебе сила, Макарію, тому я безсилий проти тебе. Якщо ти щось робиш, то і я це роблю. Ти постиш, а я зовсім не їм, ти чуваєш, а я зовсім не сплю. Одне тільки є, чим ти мене перемагаєш». – Авва запитав: «Що це таке?» – «Смирення, – відповів диявол. Тому я не маю сили проти тебе».

І проти нас жодні демони не матимуть жодної сили, ніколи й нічим не зашкодять нам, якщо й ми здобудемо смирення. Так, це нелегко. Але іншого не дано. Тож у міру своїх сил і можливостей мусимо до цього змагати, коли хочемо спастися.

А в день празника Благовіщення просімо її, нашу Небесну Заступницю, і на дорозі спасіння Вона допоможе нам.

Михайло МЕЛЬНИК, *священик*

НА ТОМУ СТОЮ

З ЦИМ ТРЕБА ЩОСЬ РОБИТИ*

Коли Президент називає «New York Times» партнером Путина у гібридній війні проти України, то єдина розумна реакція на таку втрату почуття реальности – імпічмент. Коли Президент так реаґує на критику чільної світової газети, то як він реаґуватиме на статті в українських газетах?

Порошенко слабий на хворобу, на яку хворіє кожен еґоцентричний обиватель, діставши раптом посаду, яка дає йому великі права. Він почуває себе на сьомому небі й плює на всіх і вся.

Таких осіб належить витверезувати. Саме для цього існує в демократичному світі інститут імпічменту.

Для успішної дії інституту імпічменту закон про імпічмент Президента треба ухвалювати одночасно з інавґурацією. Цей закон має висіти у золотій рамі в офіційному кабінеті новообраного Президента. Так вимагають українські реалії щодо українських Президентів.

А сам закон про імпічмент мусить бути дуже легко досяжним. Не потрібно для затвердження імпічменту аж двох третин депутатів парламенту.

Вистачить половини складу Верховної Ради. Цей закон має стримувати Президентів від манії величности й почуття безкарности.

Українську Конституцію треба достосувати до українських реалій і до реальних фактів поведінки цілої низки українських Президентів.

Президент – це обраний народом слуга. І він мусить таким бути. Якщо він забирає собі в голову наполеонівські мрії і почуває себе непогрішним і непідпорядкованим жодним законам, на це народ, виборці мусять мати відповідну зброю.

Статті журналістів у ЗМІ не діють. Остається один вихід – імпічмент. І саме тому, що йде війна, треба мати Президента з реальним мисленням про світ і про себе. Довіряти керівництво держави хворій людині – це дія, що дорівнює самогубству.

Відсутність або юридична недолугість закону про імпічмент рівнозначні самогубству.

Хто хоче жити – мусить убезпечити себе від обставин, що ведуть до самогубства.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

**Зберігаємо правопис автора.*

P. S. А тим часом розгорівся новий скандал, у який потрапив наш ґарант, пов'язаний з офшорами. Він нібито прибутків заховати ще не встиг, але «схему» для цього вже підготував, перебуваючи на своїй посаді.

З КОГОРТИ БОРЦІВ

ДУМКИ ПРО НАШУ ДОЛЮ

У Вінницькому інституті післядипломної освіти педагогічних працівників відбувся вечір пам'яті полковника Армії УНР Якова Орла-Гальчевського, який збройно боровся проти ворогів України до 1943 року.

Відкрив вшанування повстанською піснею «Буде нам з тобою що згадати» Тарас Силенко, а отаман КТ «Вінницький козацький полк ім. Івана Богуна» Володимир Воловодюк щиро привітав громаду.

Розповівши про свої дослідження бойового шляху Гальчевського і його творчу спадщину, Роман Коваль представив невідомий рукопис «Думки про волю України», написаний Гальчевським у 1941–1942 рр. на Холмщині. Роман Коваль, зокрема, сказав: «Думки Якова Гальчевського неоднозначні, часом суперечливі, часом надмірно жорсткі, але вони збагачують нашу історіософічну спадщину, спонукають думати й під іншим кутом подивитися на Другу світову війну. Ось уривок із його твору: «Нам потрібно позбутися всіх неґативних прикмет, набутих у довгому недержавному житті. Нам треба здобути нові, творчі прикмети, які знаменують нації здобувачів, а не стояти в маразмі етнографічною масою… Маймо на увазі, що світова історія поставила хрест на могилі багатьох народів, які були безхребетні, роз'єднані всередині, слабкі назовні й не хотіли чи не вміли боротися за своє місце під сонцем».

«Думки про долю України» – це останнє звернення до свого народу його вірного захисника – подільського отамана, полковника Армії УНР.

Меморіальні заходи продовжилися в родинному селі Якова Гальчевського Малинівці Літинського району біля пам'ятника герою, а далі – у Літинському музеї Кармелюка (директор – Віра Ткач) відбувся круглий стіл – обговорення рукопису Якова Гальчевського «Думки про волю України».

За повідомленням прес-служби Історичного клубу «Холодний Яр»

О СЛОВО РІДНЕ! ОРЛЕ СКУТИЙ!..

БАЛЬЗАМ НА ДУШУ – РІДНА МОВА

Нині в Україні немає лікарів, які цікавилися б «мовним питанням» своїх пацієнтів, розпитуючи у них, якою мовою говорили їхні мати й батько, дід і баба. А потім запитували б, чи не було у житті таких ситуацій, коли доводилося переходити на мову іншого народу.

Мова у нас поки що розглядається як політико-культурний феномен. Про її значення для розвитку суспільства й людини говорять лінґвісти й політики. Щоправда, останнім часом з'явився такий підрозділ у науці як психолінґвістика, що вивчає вплив мови на психіку людини.

А кандидат технічних наук із Києва Борис Коробко вже не один рік вивчає, як мова впливає на здоров'я людини. Він переконаний, що, вивчаючи феномен цього явища, слід послуговуватися методами точних наук, зокрема фізики. Саме тому він свого часу звертався і в інститут фізіології, і в інститут психології, аби провести дослідження на цю тему. Науковці поки що не реаґують на його запити. Борис Павлович твердо стоїть на своєму переконанні: справді здоровою може бути людина, яка постійно розмовляє рідною мовою.

– Придивіться до своїх знайомих, близьких, до їхніх дітей, – говорить Борис Коробко, – ви помітите, що ті з них, хто постійно послуговуються російською мовою, частіше хворіють і менше живуть. Нескладно прослідкувати й інше явище: усі «російськомовні» українці більш аґресивні, не люблять праці, схильні до фарисейства, лайки, хуліганства, крадіжок, бандитизму, брехні. Чи часто ви чули, щоб якийсь хуліган, злодій чи бандит розмовляв українською? У цьому відношенні українське село загалом і Західна Україна зокрема виглядають набагато привабливіше, ніж відповідно місто і Східна Україна. Це підтверджує і невблаганна статистика, яка засвідчує, що в Україні найбільш небезпечними є ареали, русифіковані в часи імперії, а потім відповідно сов'єтизовані. Так, чим більш русифікований ареал, тим нижчий там освітній рівень населення, тим вищі злочинність і алкоголізм, тим слабша система охорони здоров'я, тим більша кількість покинених дітей…

– А як ви прокоментуєте відомий вислів Ґьоте про те, «скільки мов знаєш – стільки ти людина»?

– Водночас сучасні вчені стверджують, що через різноманітність термінології мови конфліктують між собою, і якщо людина постійно живе в середовищі, де їй доводиться постійно користуватися двома мовами, ба більше, вона вважає, що у неї «дві рідні мови», то, за свідченням таких учених, як Потебня, Гайдегер, Гумбольдт, Сепір, це неґативно позначається на її психіці й інтелектуальному розвиткові. Наш вітчизняний вчений Олександр Потебня, як відомо, дуже суворо застерігав своїх знайомих від вивчення здібними малолітніми дітьми іноземних мов. Учений казав про загрозу шизофренією психіці, що формується.

– А батьки діток одні перед одними якраз цим і вихваляються…

– На жаль, так. Мене особисто дивує, чому про це мовчать, ніби в рот води набрали, сучасні українські лінґвісти. А запопадливі матусі й татусі вже з дитсадочка навчають своїх чад англійської мови.

– А як ви ставитеся до поширеного в українських містах явища: у школі дитина чує українську мову, а вдома батьки спілкуються російською?

– Це величезна шкода психіці юних етнічних українців. Насправді цим калічать дітей, адже відомо, що найбільш комфортно, розкуто і спокійно людина почувається при спілкуванні у рідному етнічному середовищі своєю рідною, тобто природною мовою. При спілкуванні чужою мовою у людини відбуваються зміни на рівні тонких тіл, фактично вона здійснює насилля над своєю природно сформованою психікою та енерґетикою (аурою), деформує їх. З цієї причини в енерґетиці, ментальності й характері людини незалежно від її свідомості й бажань відбуваються зміни на рівні фізичного тіла, і якщо використовується мова народу зі злим менталітетом, це неґативно впливає на здоров'я людини. Зрозуміло, що особливо страждає від цього ще не сформована дитяча психіка. Відомо й те, що кожна мова подає для особистості ексклюзивну картину світу. Власне, це є ні з чим не порівнювана цінність.

– Чому, на ваш погляд, етнічні українці, здебільшого ті, що живуть у місті, ніяк не можуть перейти на рідну українську мову?

– Тому що і далі живуть «в окупації» чужою державою. Я завжди подумки звертаюся до таких людей: «Прокиньтеся! Ви вільні – окупація скінчилася, то чому ж ви і далі несете на шиї рабське ярмо?!

– Та біда ще й тому, що українська дитина, часом у сім'ї, а дуже багато на вулиці перебуває ще й під впливом іншої біди – російського нецензурного слова…

– Так, це є справді реальністю: сьогодні повсюдно – на вулиці й навіть у школі – постійно звучить російський мат. Цього «надбання», як відомо, немає в жодній іншій мові. Однак російські вчені засвідчують, що мутагенний ефект мату відповідає дії короткочасного імпульсу радіоактивного випромінювання у 300 000 рентген, що викликає руйнацію клітин ДНК не тільки у людей, а навіть у рослин і тварин. Статистика доводить і те, що в сім'ях, де «щедро» сиплють матюки, матері хворіють на рак, а діти стають хворобливими. Дослідами тієї ж Академії російських наук доведено, що більшість насіння арабідопсису після «обробки матом» не сходить. А те насіння, що витримує цю наругу, стає генетично ушкодженим, не дає здорового насіння і незабаром вироджується зовсім. Щодо цього цікавий експеримент провів фермер-пенсіонер – кандидат наук з Боярки на Київщині. До виходу на пенсію він працював у НДІ садівництва і там спостерігав, як звукові коливання впливають на формування троянд. Отож на свій експериментальний лан цей чоловік виходить у білих полотняних штанях і у білій сорочці, лагідно розмовляє з рослинами. Свій лан він розбив на три однакові ділянки, які засадив капустою. Отож на першій ділянці він розмовляв добірною українською мовою. На другій – російською, на третій – місцевою київською говіркою. Найгірший урожай фермер отримав на ділянці, що оброблялася російською мовою, найкращий на тій, де звучала київська говірка. Це підтверджує висновок про те, що на території України природною є лише українська мова. Подібно до того, як природними для нашої батьківщини є, наприклад, льон, а не бавовник, ялинка і сосна, а не пальма, вишня і черешня, а не інжир.

– Чому Ви, кандидат технічних наук, зацікавилися темою гуманітарного профілю?

– Це не зовсім так. Адже мова – не лише соціальне, психологічне, а ще й фізичне явище. Суть у тому, що думка (що вже казати про слово) у більярди разів сильніша ніж швидкість сонячного світла. Думка – це так само корпускула. Відомо, що на здоров'я й самопочуття людини позитивно впливає молитва. Чому? Та тому, що промовляючи високі слова, людина створює навколо себе електромагнітне поле, яке її захищає від неґативних впливів зовнішнього середовища.

Тетяна ОЛІЙНИК

ДЕВ'ЯТЬ ПРОСТИХ ПРАВИЛ
ЯК ЗАХИСТИТИ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Це може зробити кожен. Потрібно лише здолати стереотипи й байдужість і дотримуватися дев'яти простих, але дуже важливих, правил.

1. ПРОСТО ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ

Завжди розмовляй українською. Роби це в усіх середовищах, де ти живеш, працюєш чи буваєш. Не бійся помилятися чи виглядати диваком – це лише стереотипи, яких можна швидко позбутися.

Якщо чомусь не можеш говорити українською всюди, роби це бодай у публічних місцях – купуючи в магазині чи замовляючи в кафе, просячи про зупинку в маршрутці чи розпитуючи дорогу на вулиці.

Ніколи не переходь з української мови на іншу. Дивне уявлення, що з російськомовними співвітчизниками «культурно» переходити на російську – шлях до тотальної русифікації. Культурно в Україні говорити українською. Якщо співрозмовник цього не робить – це його справа, але не привід підлаштовуватися під нього. Насправді «культурно» й логічно переходити на чужу мову лише з іноземцями, які не розуміють української.

2. НАЛАШТУЙ МОВУ САЙТІВ І ТЕХНІКИ

Встанови українську мову в налаштуваннях електронної пошти, у соціальних мережах та налаштуваннях пошуку google.

Обери і встанови українську мову на мобільному телефоні.

Щоразу, користуючись платіжним терміналом чи банкоматом, обирай українську мову.

На кожному сайті, де є українська версія чи вибір мови, обирай українську, навіть якщо тобі все одно.

Ці прості дії дадуть реальний ефект. Зміна мови google автоматично полегшує пошук українських текстів і піднімає їхній рейтинґ. Вибір української мови на технічних пристроях чи сайтах є чітким сиґналом бізнесу: на цьому ринку слід працювати українською.

3. ПИШИ УКРАЇНСЬКОЮ

Пиши українською електронні листи, смс, повідомлення в соцмережах чи блогах.

Завжди пиши українською письмові заяви, угоди й інші документи, навіть якщо тобі підсувають російськомовний бланк.

4. ШУКАЙ УКРАЇНСЬКОЮ

Завжди набирай пошукові запити в google чи інших пошуковиках українською. І лише якщо не знайдеш те, що шукаєш, переходь на іншу мову.

У Вікіпедії користуйся українською версією. Якщо інформації за якоюсь темою тобі буде замало, перейти на іншомовну версію завжди встигнеш.

Ці прості дії сприятимуть поширенню україномовних текстів у мережі й легшому доступу до них для всіх користувачів.

5. СПІЛКУЙСЯ УКРАЇНСЬКОЮ З ВЛАДОЮ І СЕРВІСНИМИ СЛУЖБАМИ

Спілкуйся з представниками влади, комунальних і сервісних служб лише українською. Люди, які живуть з наших грошей, мають поважати нашу мову.

Говори українською, коли викликаєш таксі, телефонуєш мобільному оператору чи в будь-який call-центр.

6. ПІДТРИМАЙ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ ТА МЕДІА

Купуй книжки та пресу українською мовою, запитуй їх у книгарнях, кіосках і розкладках.

Не купуй книжку іншою мовою, якщо така ж є українською, а вітчизняні неукраїномовні журнали й газети не купуй зовсім.

Дивися в кінотеатрах і купуй лише фільми, дубльовані (або субтитровані з ориґінальної версії) українською.

Якщо купуєш сувеніри з написами, то краще, щоб вони були українською.

Поширюй інформацію про українське мистецтво й культуру.

7. ВБЕРЕЖИ ДІТЕЙ ВІД РУСИФІКАЦІЇ

Завжди говори з дітьми українською.

Маленькі діти мають чути пісні, казки, вірші, ігри лише українською.

Купуй дітям лише україномовні книжки й дитячі журнали.

Мультики в кінотеатрі, на телебаченні чи на диску дитина має дивитися лише українською.

Якщо дитину піддають русифікації в садку чи школі, вимагай від педагогів спілкуватися й давати матеріал українською. Русифікація не має нічого спільного зі «знанням багатьох мов». У відповідному віці дитині корисно вчити англійську, російську та інші мови, але вони не мають витісняти рідну мову зі спілкування в сім'ї чи школі.

8. ТВОРИ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОСТІР

Час від часу роби щось від себе для поширення української мови – встанови українську пісню на телефон, чемно повісь українське оголошення замість російського у під'їзді чи офісі, замов українську музику на радіо, зміни щось на користь української мови на роботі, вдома чи в колі друзів.

9. ЗАПРОСИ ІНШИХ РОБИТИ ТЕ САМЕ

Пошир цю інформацію серед якомога більшої кількості людей. Не лінуйся! Без тебе багато хто не дізнається, як захистити нашу мову, і не почне діяти.

При нагоді запрошуй інших перейти на українську. Цю думку слід пропонувати, але не нав'язувати – кожна людина має право робити власний вибір.

ПОЧИНАЙ ЗАРАЗ! Знай, що в тебе багато однодумців, разом з якими ти зможеш захистити і змінити на краще свою Україну.

Рух добровольців «Простір свободи»

НЕМА МОВИ – НЕМА УКРАЇНИ

Мова – запорука існування народу. Захищаючи рідну мову, ти захищаєш свій народ, його гідність, його право на існування, право на майбутнє. Не ухиляйся від цієї боротьби… Це наш історичний обов'язок, виправдання нашого перебування на цьому світі.

Василь ІВАНИШИН

Професор Колумбійського університету Юрій ШЕВЧУК: Якщо переходити на російську – це чемно, то виходить, що решта світу – грубіяни?

КІЛЬКА ЦИТАТ З ІНТЕРВ'Ю

Усі сподівалися, що революція поширяться на галузь культури і мови. Натомість вона призвела до зворотного ефекту. Зараз ми всі «патріоти», тому Конституція нас ні до чого не зобов'язує. Стаття 10 Конституції про державність мови не зобов'язує Авакова говорити українською мовою…

Лукава риторика людей, які органічно не сприймають українство, його мову й культуру виявляється дуже дієвою. Як не дивно, суспільство зараз по суті капітулювало у культурній війні з Москвою. Нині відбувається гібридна війна в культурі. З одного боку, всі звернули увагу на те, що потрібно захищати Україну від реальної військової аґресії зі зброєю, танками, гарматами, але всі забули, що в тилу відбувається абсолютне спустошення української культури й мови. Всі здалися, капітулювали…

Ті прибічники русифікації, які люблять наводити приклади Швейцарії, Бельгії, Канади чи Фінляндії, або не знають про що кажуть, або ж – вони свідомо маніпулюють свідомістю суспільства. Тому казати, що школа зобов'язана задовольняти бажання всіх батьків – це чиста демагогія. В жодній країні світу цього немає. У США 44 млн. іспаномовних громадян, але всі вони спочатку вивчають англійську мову…

Не є таємницею те, що в Україні сьогодні українська мова фактично виключена зі стратегічних галузей комунікації: політики, судочинства, бізнесу, банківської справи, економіки, телебачення і т. ін. Сьогодні є проблемою почути по телебаченню бодай одну інтеліґентну програму українською мовою, цікаву, не спеціально дебілізовану. Української мови не існує і в інших галузях. У Києві існують цілі анклави, де аґресивно виключається українська мова. Зайдіть в ресторан «Ніколай». Вас там українською не почують. Зайдіть у торгові центри, наприклад «Ґулівєр» чи «Оушен-Плаза», які організовують ігри для дітей виключно російською, роблять різні забави дуже професійно, ефективно і спритно, послідовно виключаючи українську мову. Це все робиться абсолютно відкрито. Цей Уряд робить вигляд, що він цього не бачить…

Є тисячі спеціалістів із західною освітою, відданих Україні, які тут народилися. Чому цих людей не запрошують на роботу? Такі висловлювання свідчать про те, що багато високопосадовців нинішнього Уряду ментально перебувають у російському імперському світі. Для них українського світу не тільки не існує, він їх лякає. Цей український світ може зробити їх ніким, нулем… Тому такі «українські» високопосадовці намагаються не допустити, щоб у Україні існувала ситуація, що існує в інших країнах світу, не вражених русифікацією. Ці люди пропонують суспільству колонізаторську програму й колонізаторські цінності, що й породжує в суспільстві глибоке відчуття меншовартості, таємне бажання бути росіянами, але в більш людській, ліберальній, малоросійській їх відміні…

Юрій Шевельов свого часу казав, що ми можемо перемогти імперію лише тоді, коли дамо їй бій на своєму полі. А своїм полем бою, цитуючи Шевельова, може бути тільки мислення національними категоріями. Коли ми постійно говоримо з Путіним його мовою, відбріхуючись на його звинувачення, відповідаючи на його посилання, ми заздалегідь приречені на поразку. Тому що якщо ми зараз відбріхуватимемося, що ми не антисеміти й не п'ємо кров російських діток замість кави, то завтра на нашу адресу буде ще більш фантастичне звинувачення. Це відбріхування і самоусправедливлювання буде без кінця. Нарешті, потрібно покласти цьому край, давати бій на власному полі бою. Цим полем бою може бути мислення національними категоріями, українською мовою, своїми героями, своїми історіями, де колонізатор зник, де він зробився цяткою. Для мене остаточна декомунізація означає остаточну українізацію… У буквальному розумінні це сприяння тому, щоб українська мова стала рідною для українців. Якщо не рідною як засіб спілкування, то рідною у сенсі сентиментальному. Щоб навіть носій російської її (українську) любив. Я, наприклад, багато зустрічав російськомовних киян, які так і кажуть: «я ненавижу этот язык, я не хочу его слышать». Це пов'язано з російським шовіністичним менталітетом. Мова завжди веде за собою національну історію, національно специфічний погляд на світ. Російська національна історія – це історія завоювань, гноблення, зневаги до інших народів і до власного. Росіяни найперші страждають від власного імперіалізму, бруталізують інших. Водночас вони є заручниками й натхненними учасниками цього проекту. Українізація для мене означає звільнення поневоленого розуму українців від російщини, якщо вживати вираз Чеслава Міллоша (польського поета, прозаїка). Для мене українізація – це шлях подолання імперських рефлексів, якими нас кодує російська мова, література, кінематограф, попса.

Із інтерв'ю професора ***Ю. ШЕВЧУКА***

МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Соціологічні дослідження свідчать, що фактично маємо таку поточну мовну ситуацію по облцентрах і областях:

Західна Україна й Поділля – українська мова домінує, російська у найбільших містах явно мова меншини, українська надалі утверджується попри несприятливу загальноукраїнську ситуацію. Мовний баланс стабільний. Саме тому і цифри в опитуваннях за обидва роки розбігаються не більш як на 5–10 відсотків.

Центральна Україна – мовний баланс і мовна самосвідомість мешканців облцентрів – суперечлива і нестійка, фактично досі триває русифікація містян. Саме тому величезний відсоток «двомовних» – до 50 відсотків містян, до того ж, у цих містах помічено найбільші розбіжності між даними опитувань 2015 і 2016 років, причому не завжди в бік русифікації, що лише зайве засвідчує мовну нестійкість (Житомир, Суми, Чернігів – відмінність між даними у 20 відсотків).

Південний схід – в усіх облцентрах триває – завершується русифікація українців, всюди там носії української мови у значній меншості (1–11 відсотків), носіїв двомовності – до 25–30 відсотків, але 50–85 відсотків – носії виключно російської мови.

У п'яти облцентрах Галичини й Волині – цілковито домінує українська мова, і на вулиці теж, але наявна і російськомовна спільнота на рівні 5–13 відсотків, значна частина представників якої є двомовними.

В облцентрах Закарпаття і Буковини, Поділля – Ужгороді, Чернівцях, Хмельницькому та Вінниці – явно переважає українська мова, але російськомовні та двомовні становлять 20–30 відсотків. На вулиці теж домінує українська. Російськомовна група самодостатня і здатна до самовідтворення. Русифікація в принципі можлива, але нині там триває українізація. Хмельницький долучився до цієї групи 10–15 років тому, Вінниця – 5 років тому.

«Вісь» Житомир–Київ–Черкаси–Полтава – за опитуванням, мова домашнього спілкування переважно українська – на рівні 50–60 відсотків, але співвідношення української та російської мов серед молоді й власне на вулиці в найкращому разі – 50 на 50, а то і 40 на 60, мова соціальних мереж підлітків – переважно російська при 25–30 відсотках української. Триває русифікація молоді, хоч відсоток української, можливо, зростає. Особливо складна ситуація у Полтаві, де за значної україномовності міста і на вулицях теж – майже ніхто не використовує українську у соціальних мережах. Київ – фактично три стійкі групи: україномовні, російськомовні та двомовні, які доволі стійкі й самосвідомі.

Чернігів, Суми, Кіровоград – формально у кожному з міст до половини населення вдома двомовні і десь 15–25 відсотків україномовні. Населення вважає себе значною мірою україномовним або двомовним, хоч насправді у вуличних ситуаціях віддає перевагу російській. Фактично ж українська у публічній сфері (на вулиці) використовується мало, а в інтернет-спілкуванні молоді фактично не використовується. В принципі шанси реукраїнізувати ці міста – існують.

Херсон і Дніпропетровськ – незначна (10 відсотків) кількість людей вдома україномовні і десь 30 відсотків двомовні. 50–60 відсотків російськомовні. На вулиці українську почути важко.

В решті облцентрів і великих міст південного сходу – української нема навіть як мови хатнього спілкування, двомовність на рівні 15–25 відсотків, і вона явно залишкова, якщо не «формальна».

Отож державним мужам, якщо вони українські, є над чим замислитись і над чим працювати, аби українізувати Україну.

Олексій КУРІННИЙ,
старший викладач Університету «Києво-Могилянська академія», експерт

А ЯК ЗАХИЩАЮТЬ РІДНУ МОВУ В ІНШИХ КРАЇНАХ

ПОЛЬЩА. У Польщі ухвалений законопроект, який розглядає й охороняє польську мову як державну й культурну цінність та економічну категорію. Закон запроваджує нові правила, що мають припинити процес витіснення польської мови з вивісок, реклами й меморіальних дощок; висуває вимогу кожному державному чиновникові вміти зрозуміло й грамотно розмовляти польською. Усі угоди з зарубіжними партнерами, що виконуватимуться на теренах Польщі, мають укладатися тільки цією мовою.

Разючий контраст з Україною! У Польщі, де населення розмовляє польською, ухвалюють закон про її охорону, а в Україні, де рідна мова гине, досі не скасовано злочинні мовні закони, які фактично прирікають її на смерть.

ФІНЛЯНДІЯ. «Мова – залізний обруч, мова єднає народ в одне ціле», – так сказав іще 1820 року фінський письменник Яакко Ютейні. 1917-го фінський народ вирвався з «обіймів» імперського орла, відродив одвічні національні традиції і невдовзі досяг вельми високого життєвого рівня. Цьому сприяла насамперед висока національна свідомість – рушійна сила розквіту країни – яку плекає саме рідна мова.

ФРАНЦІЯ. З 1995 року у Франції заборонено вживання англійських слів в офіційних зверненнях і громадських заходах. Введено штрафи від 750 євро до 570 тис. євро за використання неперекладених французькою мовою документів, наукових матеріалів, зловживання чужою мовою в засобах масової інформації, рекламах, вивісках тощо.

ІЗРАЇЛЬ. Керівництво однієї з ізраїльських шкіл Беер-Шеви видало розпорядження, за яким дітям, вихідцям із колишнього СРСР, заборонено розмовляти російською не лише на уроках, а й на перервах. Порушників відлучають від занять на два тижні. У такий спосіб євреї охороняють найвищу національну цінність – свою рідну мову.

А в українському парламенті й досі є такі, що закликають «бути демократами» й відмовитися від вивчення у школах державної української мови.

РОСІЯ. У Росії, де проживають мільйони українців, немає українських шкіл, преси, телета радіопрограм. 1996 року уряд Росії виділив на цільову програму «Російська мова» колосальну суму – 825 млрд. рублів!

А в Україні 2011 року ухвалили закон, який передбачає «повышение статуса русского языка» і видали указ, який на 75 відсотків віддав радіо іноземним (переважно російським) виконавцям! На Донеччині силоміць закривали останні українські школи, а на Кіровоградщині – останні українські радіопрограми…

ЧОМУ ВАРТО РОЗМОВЛЯТИ УКРАЇНСЬКОЮ

Тому що вона створена для того, щоб її слухали. Порівняйте кількість голосних і приголосних у будь-якому реченні цього тексту. Відношення буде 1:1. Це – ознака мови, яку хочеться слухати. Вона тисячі років вчилась переконувати різноманітністю.

Мало-які народи можуть розплющити очі, відчинити свої вікна чи розгорнути книжки. Більшість це все «відкриває».

Різноманітність дозволяє швидше знайти ключ до слухача. Він швидше повірить, бо зрозуміє, що ви з ним однакові. Ви – люди, які їздять на горішніх, а не на верхніх поличках у потягах. Вам подобаються жінки на високих підборах і ви глузуєте з юних дівчат на високих обцасах. Ви любите пити чай з горняток, але куштуєте каву лише з філіжанок. Вимовляючи про себе унікальне словопейзаж «удосвіта».

А якщо хтось вам заважає насолоджуватись моментом, то ви його можете обізвати нездарою, телепнем чи навіть покидьком. Але ви ніколи не опуститесь до «пошелтынахуй». Елеґантне «шуруй звідси» промовисто показує, наскільки ви вищі від того, кому це адресовано.

І згодом ви звикнете до того, що в кінці кожної розповіді нижня щелепа ваших слухачів вільно хитається у повітрі.

Так працює мова.

Ви можете белькотіти щось собі під ніс, теревенити з друзями, балакати з сусідами чи вести переговори з партнерами. І всі вони вас будуть слухати. Але є виняток. Лише в одному випадку вони до вас дослухаються. Якщо ви будете розмовляти українською. Ви вже відчуваєте різницю?

Роман ВІНТОНІВ

О СЛОВО РІДНЕ! ОРЛЕ СКУТИЙ!..

УКРАЇНСЬКОЮ ПРИКОЛЬНІШЕ

НЕЙМОВІРНІ ФАКТИ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Українська мова – одна з найкрасивіших мов світу й одна з найпоширеніших мов у Східній Європі.

Цією мовою розмовляють жителі Канади, Польщі, Росії, Австралії, США та багатьох інших країн світу.

1880 року в Одесі вийшла унікальна наукова розвідка польського і російського філолога Михайла Красуського «Древность малороссийского языка», де українська мова розглядається як праматір народів Індії та Європи. Колосальні знання багатьох мов привели вченого до висновку, що українська мова старша за грецьку, латинську, старослов'янську мови. Арґументацію неординарної думки вчений розпочинає з доказів походження чисел, якими користуються арійські народи. Число один (1), на думку автора книжки, походить від українського одвін, яке з часом перетворилося на один. Таким чином утворено назви чисел в італійській, грецькій, німецькій мовах, у санскриті і т. ін. Автор порівняв і звуки у індоєвропейських мовах. Наприклад, наші слова «багато», «був», «вітання», а в санскриті – «багута», «бгу», «віта». Один із висновків вченого такий: «...все, що я виклав, здається, не припускає сумніву в тому, що як малоросійська, так і російська мови розвивалися самостійно». Отож донедавнє твердження вчених про мову старослов'янську як основу мови українців, білорусів та росіян можна піддати сумніву.

Дослідники доводять, що чимало вживаних сьогодні українських слів і мовних коренів були поширені ще у часи трипільської культури, про що свідчать топографічні назви, народні пісні сонцепоклонницьких часів і значний слід у давньоіндійській мові – ведичному санскриті, джерела якого дійшли до нас із давнини у 5 тисяч років.

Найдавніша згадка про українську мову датується 858 роком, а вперше українська мова була прирівняна до літературної мови в кінці XVIII століття після виходу у 1798 році першого видання «Енеїди», автором якої є Іван Котляревський. Саме його і вважають засновником нової української літературної мови.

Українська мова є однією з найпоширеніших мов в світі й за кількістю носіїв займає 26-те місце. Також вона є другою за поширеністю серед мов слов'янського походження після російської мови. На території України більше 32 мільйонів осіб спілкуються українською мовою. Ще близько 4,2 млн. українців проживають у Російській Федерації і також знають українську мову.

Цікавим фактом про українську мову є те, що вона входить до трійки найкрасивіших мов у світі. На мовних конкурсах в Італії та Франції її визнавали другою за мелодійністю мовою світу.

Найбільш вживаною літерою в українському алфавіті є літера «п». Також на цю літеру починається найбільша кількість слів. Тоді ж як найрідше вживаною літерою українського алфавіту є «ф». В українській мові слова, які починаються з цієї літери, в більшості випадків запозичені з інших мов.

Найдовшим словом в українській мові є назва одного з пестицидів «дихлордифенілтрихлорметилметан». В ньому міститься тридцять літер.

Найдовша абревіатура в українській мові – ЦНДІТЕДМП, яка розшифровується як Центральний науково-дослідний інститут інформації і техніко-економічних досліджень з матеріально-технічного постачання. Вона складається з дев'яти літер.

Найбільшу кількість синонімів має слово «бити». Згідно з «Коротким словником синонімів української мови» їх нараховується 45.

Декілька фактів про паліндроми (слово, словосполучення чи фраза, які можна читати як зліва направо, так і справа наліво, при цьому звучання й значення не змінюються). В українській мові є лише два семибуквених паліндроми: «ротатор» і «тартрат». А до найдовших фраз паліндромів належать «Я несу гуся» та «Аргентина манить негра». В останньому випадку не враховується буква «ь». Такі дрібні порушення дзеркальності допускаються, адже складання композицій – справа непроста.

Український алфавіт є одним із варіантів кирилиці, кількість букв у ньому дорівнює 33. Порівняно з російською мовою, в українському немає великої кількості церковнослов'янських слів. З точки зору лексики найближчими до української є білоруська (84 відсотка) і польська (70 відсотків) мови.

Першим букварем, виданим в Україні, був «Буквар» («Азбука»), надрукований у 1574 р. у Львові першодрукарем Іваном Федоровим. Книжка складалася з абетки, складів, зразків відмінювання і короткої читанки. До нас дійшов лише один примірник, який знайдено в Римі 1927 р. Зберігається в бібліотеці Гарвардського університету (США). Факсимільне видання було здійснене в Києві 1964 та 1974 рр.

Найдавнішими українськими поетесами, імена яких відомі, й про яких збереглися документальні свідчення, є інокиня Анисія Парфенівна і Анна Любовичівна; жили вони, очевидно, в кінці XVI – на початку XVIII ст. і залишили акровірші, де вписано їхні імена.

Найстарішою українською піснею, запис якої зберігся до наших днів, вважається пісня «Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?»

Найбільшу кількість разів перекладений літературний твір – «Заповіт» Тараса Шевченка: 147 мовами народів світу.

Найбільша кількість псевдонімів була у поета Олександра Кониського – 141, у Івана Франка – 99, письменник Осип Маковей користувався 56 псевдонімами.

Найчастіше серед іменників вживається слово «рука», серед дієслів – «бути», прикметників – «великий», займенників – «він». Останні місця в таблиці частотності займають слова «мутація», «баклажка», «радист», «білочка».

В сучасній українській мові, на відміну від російської, збереглися давньослов'янські назви місяців: січень (час вирубки лісу), лютий (люті морози), березень (тут існує кілька тлумачень: починає цвісти береза; брали березовий сік; палили березу на вугілля), квітень (початок цвітіння берези), травень (зеленіє трава), червень (червоніють вишні), липень (початок цвітіння липи), серпень (від слова «серп», що вказує на час жнив), вересень (цвітіння вересу), жовтень (жовтіє листя), листопад (опадає листя з дерев), грудень (від слова «груда» – мерзла колія на дорозі).

Сподіваємось, що ці пізнавальні й захоплюючі факти про українську мову сподобаються вам і ви зможете знайти тут щось корисне особисто для себе.

ЗА ЗАЧИНЕНИМИ ДВЕРИМА

Сто п'ятдесят років людство шукало взаємозв'язок між словом і свідомістю. Точніше, воно намагалося зрозуміти, як це відбувається. Серед перших учених, які безпосередньо займалися цим питанням, був і доктор біології Іван Белявський. Саме він спробував з'ясувати, яким чином на людський організм впливають не якісь там величезні блоки інформації, а односкладові слова.

17-літнє дослідження Белявського, до якого поступово приєдналася велика група його колеґ, увінчалося не просто успіхом, а справжнім відкриттям. Ученим випало довести, що кожне вимовлене слово дуже виразно впливає на наші з вами гени. Результатом дії слова через якийсь час стає не просто передання видозмінених генів нащадкам, але й зміна власного генетичного коду людини, який стосується темпів старіння і терміну життя!

Кажуть, що дисертацію на цю тему, яку пошуковці захистили ще в радянські часи, вчена рада слухала за зачиненими дверима. Позаяк у ній з математичною точністю доводилася неприйнятна за тих часів істина – не тільки людина має якусь енерґетику, але й кожне її слово теж несе власний енерґетичний заряд. А звідси вже залишається лише один крок до Біблії – «Спочатку було Слово...» і це саме слово впливає на наші гени, або продовжуючи

ЛИХОСЛІВ'Я РУЙНУЄ ГЕНИ

Більше половини населення, незважаючи на соціальну належність, щодня вживає «міцне слівце» з приводу і без нього. Але ж релігія і тепер уже наука попереджають – лихослів'я є смертельно небезпечним для здоров'я.

молодість, або наближаючи старість.

Виявляється, різні слова по-різному заряджені, причому так само, як і у фізиці, зарядів може бути тільки два: позитивний і неґативний. Так ось, будь-яка лайка йде зі знаком «мінус».

Уже на початку 90-их згадана група вчених випустила у світ книжку з безліччю прикладів, пов'язаних із багаторічними спостереженнями за конкретними людьми.

Усе це були люди одного віку, але одну їхню частину становили принципові лихослови зі стажем, а другу – противники міцних висловів. Дослідження показали, що у людей, котрі лаються, дуже швидко виявляються вікові зміни на клітинному рівні, що ведуть до всіляких болячок. У другій же групі результати були протилежними. Зокрема, організм 50-літньої вчительки мови виявився молодшим від паспортного віку на 13–15 років. Словом, мат сприяє швидкому старінню. При цьому в «рідному» матюці криється величезна руйнівна сила. Прийнявши за аксіому той факт, що будь-яка інформація змінює наші з вами свідомість і здоров'я, спробуймо копнути історичний шар «бруду». Тобто з'ясувати, з чого цей самий мат починався.

ДЖЕРЕЛА ЛИХОСЛІВ'Я

Почнімо з того, що мат не є таким уже й рідним нам, як дехто каже. В одному з найперших словників давньоруської мови слово, яке починається з другої літери алфавіту і позначає жінку відомої поведінки, є присутнім нарівні з цензурними, а пояснюється як похідне від слова «блуд». У цьому ж вигляді слово це перекочувало звідси в усі словники російського мату. Насправді ж тут сталося непорозуміння. До цього словника були ще так звані берестяні грамоти. І згадане вище, нині лайливе, слово там теж є. Тільки слово це, виявляється, є не чим іншим, як ім'ям демона, з яким із давніх-давен з різних приводів спілкувалися наші язичницькі пращури. Зазначений демон мав свою «спеціалізацію». Б... був первісно чоловічого роду, а до його обов'язків входило покарання жінок, які завинили тим, що в медицині називається «сказ матки»...

І всі інші слова російського мату мають те саме демонічне походження. Тобто перед нами – реальні імена демонів – утіленого особистісного зла! А наші найдавніші пращури вимовляли їхні імена для того, щоб або догодити їм (приносячи при цьому криваві жертви), або налякати. В останньому випадку до імені демона долучалися інші лайки, оскільки метою людини, яка прагнула відлякати нечисту силу, було довести демонові, що за рівнем розпусти вона, ця людина, здатна дати йому сто очок наперед і знається з поганню, сильнішою й гіршою від неї.

Що ж робимо ми? Ми матюкаємося разом із ближніми, часом із найближчими людьми, тобто кличемо стародавніх демонів просто так, для красного слівця. І, між іншим, з тим же результатом, що й пращури, які зверталися до зла, аби покарати когось за провину, – накликаємо це зло собі на голову день у день, рік у рік.

ГЕЄННА ВОГНЕННА

Повернімося до біблійного початку про Слово: «Споконвіку було Слово, а з Богом було Слово, і Слово було Бог». А людина не просто створена Словом, але й є богоподібною ще й тому, що теж володіє словом, без якого неможливе мислення. Отже, взагалі свідомість, а в підсумку – особистість. І оскільки йдеться про слово ТВОРЧЕ, а не руйнівне, тобто про добро і любов, то виходить, що релігія в унісон із наукою твердить: кожен, хто вживає паскудні слова, ображає не тільки Бога, але й образ Божий у собі самому, піддаючи його руйнуванню на всіх рівнях – від здоров'я до долі.

Кілька тисяч років потому апостол Павло конкретизував й уточнив цей постулат, попереджаючи, що руйнується не лише сьогосекундне земне життя, але й вічне, позаяк людина народжується не тільки для тимчасового існування: «...Злоріки... Царства Божого не наслідують» і «Нехай жодне слово гниле не виходить з уст ваших, але тільки таке, що добре воно на потрібне збудування, щоб ласку воно подало тим, хто чує».

Словом, той, хто закликає диявола, зрештою його і знаходить: в образі зруйнованого здоров'я і поламаної долі. Мат – неґатив у будь-якому разі. Але про суть лихослів'я повинні знати не лише дорослі, а й діти! Особливо діти! Знання якраз і допомагає людині відтворити в собі образ Божий, про необхідність збереження якого твердить не тільки релігія.

Євген РОМАНИШИН,
заслужений лікар України,
просвітянин

ЧИ ЗНАЛИ ВИ ЦЕ ПРО УКРАЇНУ?

Найперша Конституція в світі була створена українцем Пилипом Орликом. 5 квітня 1710 його обрали гетьманом запорізького війська. У цей же день він оголосив «Конституцію прав і свобод війська Запорізького». У США Конституцію ухвалили в 1787 р., у Франції та Польщі – тільки в 1791 році.

Найдовший музичний інструмент у світі – це українська трембіта. Її довжина може досягати чотирьох метрів, а її звуки чутні більш ніж за десять кілометрів.

На території України зосереджено 1/4 всіх запасів чорнозему на планеті. Чорноземні ґрунти при правильній обробці дають найбільшу кількість врожаю і дуже цінні. Під час Другої світової війни німецькі солдати навіть вивозили чорнозем поїздами.

Перший друкований буквар, виданий українським автором, мав назву «Наука до читання й розуміння слов'янського письма». Він вийшов в світ у Вільні (суч. – Вільнюс) в 1596 р. стараннями Лаврентія Зизанія. До книжки було додано словник, який містив 1061 слово.

Найстарішим навчальним закладом Східної Європи вважається Києво-Могилянська академія (1615).

Україна посідає четверте місце у світі за кількістю громадян з вищою освітою. Населення України належить до найбільш освічених, а кількість людей з вищою освітою на душу населення – вища за середньоєвропейський рівень.

Найдавніша відома вченим мапа, а також найстародавніше поселення Homo Sapiens знайдені в Україні: у с. Межиріччя Рівненської області. Їм близько 14,5–15 тис. років. Мапу вибито на кістці мамонта.

Територією України пролягав один із найбільших історичних транспортних шляхів – «шлях із варяг у греки» – система річкових шляхів і волоків між ними завдовжки 3 тис. км, що пов'язувала північні землі Давньої Русі з південними руськими землями та Балтійське море з Чорним. Протягом усієї давньої історії Україна-Русь виступала мостом між світами Східної Європи і Давнім Сходом, Європою античною, візантійською і латинською.

З дванадцяти лавр світу чотири знаходяться в Україні. Три православні та одна греко-католицька. Це Києво-Печерська лавра (Київ – з 1051), Почаївська лавра (Почаїв, Тернопільська область – з 1833), Свято-Успенська Святогірська лавра (Свято-гірськ, Донецька область – має статус лаври з 2004) та Свято-Успенська Унівська лавра студійського уставу (греко-католицька) (Унів – з 1898). Інші лаври: в Росії – 2, в Грузії – 1, в Польщі – 1, в Румунії – 1, в Палестині – 1, в Греції – 2.

Українці, а саме конструкторське бюро Антонова, розробили літак із найбільшою у світі вантажопідйомністю – Ан-225 «Мрія». Спочатку він проектувався для транспортування космічних кораблів. Наразі «Мрія» виконує комерційні вантажні перевезення.

Перший рамковий вулик винайдено в Україні у 1814 р. Петром Прокоповичем. Україна в останні роки впевнено зберігає місце в трійці світових лідерів із виробництва меду. Випереджаючи країни Європи за обсягами виробництва меду в кілька разів, Україна є одночасно першою в світі з виробництва меду на душу населення (1,5 кг).

Перша гасова лампа винайдена у Львові працівниками аптеки «Під золотою зіркою» Ігнатієм Лукасевичем та Яном Зехом у 1853 р. Того ж року у львівському шпиталі була проведена перша хірургічна операція при освітленні гасовою лампою. Згодом гасова лампа була представлена на Міжнародній виставці в Мюнхені, винахід був відзначений там спеціальною грамотою.

Найглибша у світі станція метро знаходиться у Києві – це «Арсенальна». Вона проходить під землею на глибині 105 м. Станцію біля будівлі парламенту побудували в 1960 р., однією з перших. За деякими даними, у тунелях біля «Арсенальної» є таємні схованки для політичної верхівки.

Одна з найвідоміших у світі різдвяних пісень – це «Щедрик», народна пісня, записана українським композитором Миколою Леонтовичем. Світ знає її як «Carol of the Bells, або Ring Christmas Bells». Зазвичай на «Youtube» різні виконання «Щедрика» набирають мільйони переглядів.

О СЛОВО РІДНЕ! ОРЛЕ СКУТИЙ!..

ПРОЯВ СПРАВЖНЬОГО ПАТРІОТИЗМУ

Мова – найважливіша ознака нації, яка втілює у слові національну свідомість, пам'ять, національну культуру, національний менталітет, загалом – національний дух. Збереження рідної мови було й залишається першочерговим завданням збереження нації. Нація починає втрачати свою самобутність, щойно починає недооцінювати рідну мову.

Всесвітня глобалізація несе національним мовам безліч загроз і викликів, але не тільки це. Водночас із підривом традиційних підвалин мов вона дає їм нові стимули для розвитку, для збагачення через опанування і втілення в національній мовній практиці світового інтелектуального і, зокрема, мовного досвіду.

Загрози йдуть і на рівні побутового мовлення та на рівні мовлення засобів масової інформації. Підвалини буденної мови розвиваються суржиками: українсько-російським, українсько-англійським, а на кордонах – суржиком сусідніх народів. Ну, і ще гірше в буденній мові – це те, що вона розмивається нелітературною, а часом – нецензурною лексикою. І це вважається нормальним.

На рівні ЗМІ розмивається літературна норма. Річ у тому, що на екран і в ефір зараз виходить дуже багато людей, які не є носіями української мови, виросли не в українському мовному середовищі, а просто вивчили українську мову. Дуже добре, що вони хочуть говорити українською і говорять. Але нерідко вони не знають справжнього значення слова, його вимови, побудови вислову, користуються кальками з інших мов, не знаходять відповідників в українській мові для іноземних слів і невдало українізують зарубіжне слово. Гадаю, не тільки мене, а й вас обурюють незґрабні, часом автоматично перекладені українською мовою іноземні тексти, особливо у субтитрах телефільмів. А мова і стилістика перекладів технічних, медичних та інших інструкцій не витримує жодної критики. Кажуть, що у Франції будь-хто може подати в суд на ЗМІ за спотворене французьке слово...

У нас сформована висококласна національна мова. Її треба берегти й примножувати. Я – за культ чистоти рідної мови, за те, щоб утверджувати її в усіх сферах індивідуального і суспільного життя. За те, щоб кожен із нас – і коли говорить, і коли пише – дотримувався чистоти рідної мови, говорив і писав так, щоб приваблювати до неї інших, спонукати користуватися нею усно й письмово. Мені здається, що потрібна особистісна мовна дисципліна. Мова – це озвучена душа народу. Турбота про рідну мову – органічний прояв справжнього патріотизму.

Олексій ОНИЩЕНКО

СЛОВО ПРО СЛОВО

Мова – це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще. Мова – це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання століть, мова – це ще й музика, мелодика, фарби буття, сучасна, художня інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу.

Олесь ГОНЧАР, *український письменник*

Байдужа до рідної мови людина – це дикун. Вона шкідлива вже тим, що її байдужість до мови спричинена цілковитою нечутливістю до минулого, теперішнього та майбутнього власного народу.

Костянтин ПАУСТОВСЬКИЙ,
російський письменник

Рідна мова дається народові Богом, чужа – людьми, її приносять на вістрі ворожих списів.

Василь ЗАХАРЧЕНКО,
український письменник і журналіст

Людина, яка втратила свою мову, – неповноцінна, вона другорядна в порівнянні з носієм рідної мови.

Павло МОВЧАН, *український поет*

Хто не любить своєї рідної мови, солодких святих звуків свого дитинства, не заслуговує на ім'я людини.

Йоган ГОТФРИД ГЕРДЕР,
німецький історик

Мова – це великий дар природи, розвинений, вдосконалений за тисячоліття з того часу, як людина стала людиною.

Кіндрат КРАПИВА,
білоруський письменник, поет

Поки жива мова в устах народу, до того часу живий і народ. І нема насильства нестерпнішого, як те, що хоче відірвати в народу спадщину, створену незчисленними поколіннями його віджилих предків.

Костянтин УШИНСЬКИЙ, *педагог*

Народ, що не усвідомлює значення рідної мови для свого вищого духовного життя і сам її покидає й відрікається, виконує над собою самовбивство.

Юрій ШАФРАНИК, *політичний діяч*

Найбільше і найдорожче добро кожного народу – це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, розум, досвід, почування.

Панас МИРНИЙ,
український письменник, драматург

Хто ясно думає, той ясно і говорить.

БУАЛО, *французький письменник*

Мова – духовне багатство народу.

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ,
педагог, письменник, поет

Мова – втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова. Любімо її, вивчаймо її, розвиваймо її! Борімося за красу мови, за правильність мови, за приступність мови, за багатство мови...

Максим РИЛЬСЬКИЙ, *український поет*

Карл МАРКС казав, що чужою мовою розмовляє у державі або гість, або найманець, або окупант, який нав'язує їй свою мову.

Ми не дозволимо перетворити Україну на смітник інших культур і цивілізацій. Не уподібнюйтесь відомій тьоті Моті з комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло», яка вважала, що «гораздо пріятнєє бить ізнасілованной, чем украінізірованной».

Лесь ТАНЮК, *український письменник*

Доля української мови – то є водночас і доля української держави й нації.

Ігор ЛОСЄВ, *політолог, публіцист*

Скільки української мовної території, стільки й української державності.

Іван ЗАЄЦЬ, *український політик, народний депутат I, II, III, IV та VI скликань*

Мова зникає не тому, що її не вчать інші, а тому, що нею не говорять ті, хто її знає.

Хосе Марія АРЦЕ

Стан державної мови, рівень володіння нею, поширеність у різних сферах життя – все це показник цивілізованості суспільства.

Олександр ПОНОМАРІВ, *мовознавець*

В Конституції України чітко записано, що українська мова є державною. Ба більше, за визначенням Конституційного Суду, українська мова є символом держави. Нам же пропонують офіційну двомовність, тобто, по суті, рівні права вовка і зайця з'їсти одне одного.

Віталій РАДЧУК,
український перекладач і теоретик перекладу

Мова – далеко не тільки «засіб спілкування», тобто передачі «вже готових думок», як нас усіх учили в імперській школі. Куди серйозніша її місія – бути способом народження тих думок: коли «нема мови», людині просто-напросто «нема чим думати».

Оксана ЗАБУЖКО,
українська письменниця

Мова – це наша національна ознака, в мові – наша культура, сутність нашої свідомості.

Іван ОГІЄНКО

Мова вдосконалює серце і розум народу, розвиває їх.

Олесь ГОНЧАР

Щоб любити – треба знати, а щоб проникнути в таку тонку й неосяжну, величну й багатогранну річ, як мова, треба її любити.

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

Бринить-співає наша мова, чарує, тішить і п'янить.

Олександр ОЛЕСЬ

Раби – це нація, котра не має Слова. Тому й не зможе захистить себе.

Оксана ПАХЛЬОВСЬКА,
д-р філологічних наук

ЛІТПАМ'ЯТЬ

УКРАЇНЕЦЬ Я МАЛЕНЬКИЙ

Марійка Підгірянка – такий літературний псевдонім Марії Ленерт-Домбровської.

Іншого імені наша література не знає. Це її знаковий вимір, її незабутній образ. Марійка Підгірянка – часточка нашої літератури довоєнних часів, коли Галичина була бідним «родичем» з примусу Другої Речі Посполитої.

Бог дав галичанам Марійку Підгірянку, щоб вона засвітила свічку рідного українцеві слова. Словосвічка стійко й упевнено сяяла на престолі української мови, вона під пером Марійки Підгірянки ставала поетичним образом української душі.

Марійка вчителювала і її місія – навчати маленьких дітей, давати їм життєву вудку у вигляді знань – якісно зливалася з іншою місією поетеси.

І діти, повторюючи Марійчині слова: «...українець я маленький, українці тато й ненька...», вірили поетичному слову й ставали справжніми українцями, перетворювалися у воїнів Української Повстанської Армії. Так ставали на захист української мови, матері, України, рідної Церкви... А ще рідної школи, в засадах якої було достатньо Підгірянчиного потужного голосу.

І нині звучить поетичне слово Марійки Підгірянки, позбавлене запаху нафталіну, з ароматом настояного українського духу, який є поживою для нинішніх поколінь українців і українок, який виплеканий молоком Марійчиної поезії.

Василь БАБІЙ, *лауреат обласної премії імені Марійки Підгірянки, просвітянин*

ПОЕТЕСА ПІДГІР'Я

У чудовій плеяді вітчизняних жінок-сподвижниць, які своє життя присвятили служінню рідному народові, одне з почесних місць займає наша славна краянка Марійка Підгірянка – видатна українська письменниця, поетеса, народний педагог, активна культурно-освітня діячка початку XX століття, творча спадщина якої назавжди ввійшла в золотий фонд української класичної літератури, загальнолюдську духовну культуру, а славне ім'я навіки вкарбувалось у пам'яті народній.

З нагоди 135-ої річниці дитячої письменниці у Тлумацькій районній бібліотеці для дітей проведено літературно-музичне свято «Марійка Підгірянка – поетеса Підгір'я», учасниками були читачі бібліотеки – учні 3-Б класу Тлумацької гімназії та учні 4-В класу Тлумацької школи (класні наставники – І. В. Шофінец, Г. В. Рибак). На виставці книжок «Марійка Підгірянка – народна вчителька і поетеса» представлені збірки поезій «Ростіть великі», «Ранкові зустрічі», «Вертеп», «В чужому пір'ї», «Марійчин Великдень» (написані в селі Антонівка), «Три віночки», «Мати-страдниця», «Для Вкраїни вірно жиймо», «Пластові пісні», «Гей, там на горі Січ іде», «Заки Дарка йде до школи», а також матеріали про життя і творчий доробок, педагогічну працю народної вчительки, громадської діячки.

У кімнаті-музеї Марійки Підгірянки розгорнуто експозицію фотокопій рукописних віршів, а також рукописи дидактичних матеріалів, які вона використовувала при проведенні уроків.

Твори Марійки Підгірянки високо оцінили М. Рильський, П. Тичина, І. Вільде, Є. Маланюк, Ф. Погребенник. Її творчий набуток є своєрідною материнською енциклопедією, яка актуальна в усі часи.

Н. ЛУЦИК, *член «Просвіти»*

СВІТ ДИТЯЧИЙ НЕПОВТОРНИЙ

Вісімнадцять років працює в Коломийській міській бібліотеці № 3 для дітей літературна вітальня «Джерельце». Тут проведено літературну годину «Талант карпатських гір», присвячений 135-річчю дитячої письменниці Марійки Підгірянки.

Господиня вітальні – бібліотекар Тетяна Власій запросила на спілкування 6-А клас школи № 3. Розмовляли про життя і творчість Ангеліна Попович і Олександр Богдан. Звучала пісня «Чом, земле моя», яка створила ліричний настрій.

Ведучі викликали природну цікавість, учні Надія Павлишин, Олеся Стефанюк, Назар Ізбаш, Олександра Біль, Роман Яворський, Іванка Крив'юк, Олександр Настащук, Роман Куц, Наталія Ковалик читали поетичні твори Марійки Підгірянки, діяла книжкова виставка «Поетичне намисто Марійки Підгірянки», відбувся бліц-турнір «Талант, відданий дітям».

Приємно було всім – господині вітальні, вчительці Ірині Ярославівні Мокрій і школярам, які збагатились пізнанням світу незабутньої української письменниці.

Михайло СЛОБОДЯН,
член НСЖУ, просвітянин

КОНКУРСИ

ЧИТАЙ, ЯК Я...

Читання відіграє важливу роль у житті дітей, набагато більшу ніж читання в житті дорослих. Книжка, яку прочитали в дитинстві, залишається в пам'яті майже на все життя і впливає на подальший розвиток дитини. Із книжок, які вони читають, вони дістають певне світосприймання, книжки виробляють у них певні норми поведінки.

Отож щорічно в дитячих бібліотеках проводиться конкурс дитячого читання «Найкращий читач України». Цей рік не став винятком, 24 березня дитяча бібліотека № 1 провела другий етап змагань на визначення переможців, які поїдуть в обласну дитячу бібліотеку представляти Коломию на третьому етапі змагань. Тож за звання «Найкращий читач» змагались учні та користувачі міських дитячих бібліотек 6 та 7 класів.

Найактивніших учасників конкурсу «Найкращий читач України – 2016» оцінювало журі: інспектор Коломийського міського відділу культури – Роксоляна Крив'юк; редактор газети «Гомін» спілки літераторів «Суцвіття» – Ярослав Руданець; завідувачка міської бібліотеки для дорослих № 1 – Любов Ковтуник; завідувачка бібліотеки для дітей № 1 – Надія Дідик; завідувачка бібліотеки для дітей № 2 ім. Т. Мельничука – Наталя Оліградська; завідувачка бібліотеки для дітей № 3 – Віра Тороватова.

На розгляд журі учасники подали читацькі формуляри та читацькі щоденники, завдяки яким оцінювались кількість та жанрова різноманітність прочитаних книжок. Не менш цікавими були і відгуки наших читачів на прочитані книжечки із серії «Сучасна українська дитяча проза».

Честь захищати наше місто в Івано-Франківську на обласному конкурсі журі довірило Христині Атаманюк (читачка дитячої бібліотеки № 1), гімназистці 2-А класу; Юлії Пантелюк (читачка дитячої бібліотеки № 3), учениці ЗОШ № 4, 7-Б класу.

Не залишилися поза увагою журі такі учасники як Анастасія Озарко (читачка дитячої бібліотеки № 2 ім. Т. Мельничука), ЗОШ № 8, 7-А клас; Софія Лащук (читачка дитячої бібліотеки № 1), гімназія, 3-А клас; Іринка Федик (читачка дитячої бібліотеки № 2 ім. Т. Мельничука), ЗОШ № 1, 6-Г клас; Оксана Трачук (читачка дитячої бібліотеки № 1), гімназія, 2-Г клас; Оля Волощук (читачка дитячої бібліотеки № 1), гімназія, 2-А клас.

Вітаємо активних читачок із перемогою і бажаємо їм подальших успіхів у обласних змаганнях!

Руслана КОПИЛЬЦІВ, *м. Коломия*

КВЕСТ

ЧИТАЮЧИ, ЗРОСТАЙ!

В обласній бібліотеці для юнацтва в рамках Всеукраїнського тижня юнацької книжки, відбувся бібліотечний квест «Читаючи, зростай!». Учасниками стали учні 8-І класу обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей із сільської місцевості.

Квест – це розважальна й інтелектуально-командна гра, під час якої команди змагаються одна з одною за перемогу. Це гра – випробування на ерудованість, начитаність та уміння змагатися у гурті!

На початку квесту за допомогою кольорових цукерок учасники поділились на 3 команди – червоні, зелені й жовті. Команди обрали собі старших груп – капітанів.

Бібліотечний квест розпочався з отримання кожною командою мапи квестової зони, таблиці результатів і детального інструктажу від організаторів гри – завідувачки читального залу Людмили Ковальчук та провідного бібліотекаря Валентини Мельник.

Завдання квесту полягало в тому, щоб скласти і прочитати відомий вислів про книжку, який був поділений на декілька частин (*Книжки – кораблі думки, які мандрують по хвилях часу і бережно несуть свій дорогоцінний вантаж від покоління до покоління. Френсіс Бекон).*

Щоб отримати частину вислову команди за допомогою мапи пройшли 7 зашифрованих зупинок – «Кодекс», «Апокриф», «Манускрипт», «Раритет», «Фоліант», «Бестселер», «Булла». Всі команди проходили ті ж самі пункти, але йшли до них різними маршрутами й зустрічалися лише на старті та фініші.

На кожній зупинці команди чекали «бібліотечні аґенти», що пропонували виконати різноманітні завдання, за правильне виконання яких учасники отримували одну частину вислову й набирали контрольні бали.

Під час квесту учасники не лише проявили знання, ерудицію, кмітливість, уміння змагатися в командній грі, але й дізналися про бібліотеку, її можливості, фонди, відділи.

Найкращими квесторами стала команда червоних, проте переможцями відчули себе всі учасники бібліотечної гри. Кожна з команд отримала цінні призи – добірку цікавих, захоплюючих книжок та солодощі.

Н. К.

ЗНАЙОМСТВО

Марина СТЕФАНІВ

ХАЙ ЗБУДЕТЬСЯ МРІЯ!..

Маринка Стефанів – учениця НВК «Школа-гімназія № 3» навчається у 4 (8)-А класі, де здобуває ґрунтовні знання з базових дисциплін, економіки та іноземних мов (англійської, німецької, польської), а ще – семикласниця ДМШ-1 по класу фортепіано (вчитель – Я. І. Диченко), класу «академічний вокал» (вчитель – О. В. Кісільова-Житня) і в «Star TEAM», де відвідує заняття естрадного вокалу, хореографії, художнього слова й акторської майстерності.

Змалку Маринка полюбила співати, читати вірші. Тож її перші виступи вже були помічені й оцінені слухачами не тільки нашого краю, але і в Польщі, де на конкурсі імені Марії Конопніцької в м. Пшедбуж здобувала призові місця як у номінації «пісня», так і «поезія». Та й виступи на обласних, Всеукраїнських і Міжнародних пісенних конкурсах оцінювалися дипломами за призові місця. Маринка гідно представляє свої школи на професійних конкурсах «Водограй», ім. М. Лисенка, «Всі ми діти твої, Україно», «Таланти землі Галицької», «Прикарпатські співаночки», «Червона калина», «Карпатські соловейки», «Моя країна», «Захід XXI століття», «Зірка-фест», «Пісенні медобори»...

А ще Маринка – активна учасниця заходів, які проводить центр дозвілля дітей та юнацтва за місцем проживання і є володаркою титулу «Міс клубу «Ринґ» і стипендіаткою міської ради. Сценічні й вокальні здібності дівчинки високо оцінили жителі й гості міста на зимових канікулах, де Маринка співала, колядувала, відвідуючи дошкільні заклади й установи міста.

Варто зазначити, що Маринка мріє не тільки сягнути високо в своїх вокальних змагах, але й стати викладачем, мати своїх учнів. Тож хай збудуться твої мрії, Мариночко.

Любов ЗОРІНА

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

ВКЛОНИЛИСЬ КОБЗАРЕВІ У ФЛОРИДІ

Українська громада в Норт-Порті (штат Флорида, США) вшанувала пам'ять Тараса Шевченка. Об'єднаний хор, під дириґентурою Любові Інґрам зворушливо виконав «Заповіт», до якого долучилися всі присутні в залі.

Святочне слово виголосила Неоніла Лєхман, активна членкиня Союзу українок Америки, вчителька українознавства.

Творчість Шевченка декламували Софійка Ткач, Петро Фрідріх, Рома Лонґ, сестрички, які народилися вже в незалежній Україні, – Настя й Наталя Куделько. «Садок вишневий коло хати» виконали Рома Лонґ та Аня Рейнарович у супроводі бандури, а об'єднаний хор – «Думи мої» і «Реве та стогне». Роксоляна Ткач виконала «Молитву за Україну» на честь сучасних воїнів України.

Присутні оглянули книжки Шевченкіани, які підготували члени Товариства української мови.

Віра БОДНАРУК

НЕЗАБУТНІ

ЛЮБИВ БЕРЕЗЕНЬ

Незабутній Тарас Мельничук любив пробудження весни й напророкував, що «Березень – це той місяць, котрий забере мене».

29 березня 1995 року і відійшов у вічність – великий український поет, людина доброї душі й твердої гуцульської вдачі, лауреат Шевченківської премії – Тарас Мельничук.

У Коломийській міській бібліотеці для дітей № 2, яка носить його ім'я, пройшов День пам'яті Князя роси. Захід традиційно розпочався біля барельєфа поета. Його відкрила завідувачка бібліотеки Наталія Оліградська.

У кімнаті-музеї Т. Мельничука пройшла літературно-поетична година «Князь вільного слова». Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять поета. Про тяжку долю поета-бунтаря і його творчий внесок в українську літературу розповіли ведучі Наталя Бордун і Володимир Мельничук. Майстерно декламували вірші поета члени літературно-краєзнавчого гуртка ЗОШ № 2 «Самоцвіт» під керівництвом вчителя української мови та літератури Анелі Йосипівни Ремші.

Учасники театру поезії «Орфей»: Н. Агєєва, І. Луцик, К. Боледзюк, Т. Рубашевська, І. Тимошишин під звуки гуцульської мелодії читали уривки з твору М. Андрусяка.

Слова пошани про геніального поета висловили його побратими, майстри літературного слова, лауреати премії Тараса Мельничука Василь Рябий, Іван Війтенко.

Вірші-посвяти прочитали поети Володимир Франкевич і Василь Михайлищук. На завершення заходу учні подарували лауреатам танцювальну композицію «Рідний край», а Наталочка Марцинюк заспівала пісню про Україну.

Подумки пройшовши з Тарасом шляхами його поневірянь, ми відчули силу погляду його очей, які промовляли: «Я вернувся із далеких мандрів»...

Важливо, що такі акції єднають, виявляють таких організаторів як вчителька ЗОШ № 2 Анеля Йосипівна Ремша.

Наталя ОЛІГРАДСЬКА

ВТРАТИ

Попрощались із композитором, поетом, заслуженим працівником культури України

Миколою ПРИСЯЖНЮКОМ.

Його на 55-му році життя жорстоко вбили в ніч на 1 квітня в окупованому Донецьку, де довгі роки працював головою міської «Просвіти», а в останні страшні часи – директором Центру слов'янської культури, який сам створив.

Він народився у с. Слобідка Тисменицького району Прикарпаття, а своє життя пов'язав із Донецьком, де створив сім'ю, працював у сфері національної культури й активно впроваджував її у життя зросійщеного Донбасу.

Микола Присяжнюк створив чимало українських творчих колективів, знаних не лише на Донбасі. Та й сам писав вірші, творив музику й неповторно виконував свої і народні твори.

Скрипаль Юліан Героїм розповів, що на його очах розвивався Центр слов'янської культури, а Микола Присяжнюк був хорошим керівником. «Він дуже багато зробив для Центру. Життя в ньому тривало й після окупації. Він дуже любив свою роботу і добре її робив.

Невідомі зловмисники увірвались в будинок Присяжнюка в Будьонівському районі на світанку. Перед тим, як позбавити життя відомого українського композитора й виконавця, нелюди жорстоко його катували, поламавши руки і ноги, пробивши голову». «Він загинув мученицькою смертю, і війна, яка ведеться на донецькій землі, не залишає можливості попрощатися з ним... Покійся з миром, Миколо Васильовичу», написала тамтешня журналістка Олена Рєзнікова.

Його поховали сонячного недільного дня у рідному селі Слобідка з участю родини і численної сільської громади.

– Друг Микола був активним просвітянином і щирим українцем, він ніс українську національну ідею в краю, де вона жорстоко переслідувалась впродовж десятиліть і століть, – наголосив на прощальній панахиді голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький. – І вороги, в яких би іпостасях вони не виступали, не могли йому цього пробачити й жорстоко розправились із патріотом. Але він був і залишився на боці правди. Утверджував її своїм талантом, діяв в ім'я України і за неї поплатився життям. Але рано чи пізно правда переможе. І на всенародному пам'ятнику на її честь буде викарбувано й ім'я нашого земляка – просвітянина Миколи Присяжнюка...

Добре слово про загиблого патріота України мовила голова громадської організації «Українці Донбасу і Криму» Лариса Пантелюк, яка його добре знала, інші промовці.

А його друг – гетьман реєстрового козацтва Микола Пантелюк розповів про те, як разом створювали на Донбасі національні громадські організації і творчі колективи. З яким талантом, безстрашністю й наполегливістю Микола Присяжнюк дарував широкому загалу українське слово, пісню, музику. Цього йому не простили.

Просвітяни краю у скорботі разом із родиною і друзями.

Вічна пам'ять, пухом українська земля, наш друже.